

Beszámoló a Kortárs Balettért Alapítvány (Szegedi Kortárs Balett) 2014-es szakmai munkájáról

Tisztelt Kuratórium!

A **Szegedi Kortárs Balett** szervezeti hátterét változatlanul 2014-ben is a **Kortárs Balettért Alapítvány** biztosította. Sajnos ismét le kell írnom, hogy a 2013-tól életbelépő törvényi változások nem garantálják a nagy múltú, hazánkban és külföldön sok előadást játszó, nagy nézőszámot vonzó és közismert Szegedi Kortárs Balett működésének minden feltételét. Jelen pillanatban még mindig az egyetlen biztosnak mondható háttér az a fél évenként megkötendő szerződés a **Szegedi Nemzeti Színházzal**, mely 2014-ben is garantálta a rövidtávú művészi és gazdasági tervezést, valamint egy-egy bemutató létrehozását és repertoárunk színpadon tartását. E mellett nélkülözhetetlen az EMMI működési pályázatán elnyert támogatás, ami 2014-ben 20.000.000-Ft volt. Ez a két jelentős forrás, valamint egyéb pályázatokon elnyert támogatások (TÁMOP pályázat, valamint az NKA, EMMI produkciós és utazási támogatásai) továbbá a saját forgalmazásból és a koprodukciós együttműködésekbe befolyt összegek együttesen biztosítják a Szegedi Kortárs Balett társulata számára a művészi kibontakozást és a folyamatos jövőkép építését és az alapítvány egyéb tevékenységeinek finanszírozását.

És most következzenek az év szakmai eseményei:

Amíg 2013-ban az *„emlékezés és megújulás”* mottó hatotta át ünnepi évadunkat, a 2014-es szlogen az *„együttműködés”* volt. A hosszú évek során számos nagynevű művészeti szervezettel, színházzal, zenekarral, fesztivállal kerültünk szoros kapcsolatba, így éves koncepciónk kialakítása szinte magától adódott.

A 2014-es év első szegedi bemutatója március 7-én a Szegedi Nemzeti Színházban zajlott le. Két régi partnerünkkel a **Nemzeti Táncszínházzal** és a **Budapesti Tavasz Fesztivállal** közös kiállításban hoztuk létre a két új egyfelvonásos koreográfiát. A koprodukciós társak egy-egy budapesti bemutató megvalósításában álltak mellénk, de természetesen a szegedi próbafolyamat után saját városunkban tartottuk meg a igazi premiert. A két mű, nevezetesen a *„Mimikri”* és az újragondolt *„Tavaszi áldozat”* óriási sikert aratott, így bizakodva néztünk a fővárosi megjelenések elé is. Mindkét koreográfia alkotója **Juronic Tamás**, Kossuth-díjas művész, akinek koncepciója a következő volt.

Mimikri. „Elvegyülni, hasonulni, eltűnni – védekezésből vagy zsákmányszerzésből. Az evolúció során számos fajtája alakult ki a mimikrinek, a környezethez való megtévesztő azonosulásnak. Az emberi faj pszichéjében hordozza a mimikri képességét, a személyiség teljes mértékben képes átformálódni, vagy éppen színleléssel beolvadni a többiek közé. A cél a túlélés, a zsákmány megszerzése, a megtévesztés manipuláció révén, de sosem lehet tudni, hogy ki a vadász és ki a préda.”

A darab zeneszerzője **Unsu Chin**, a Berlinben élő, számos rangos, nemzetközi díjjal kitüntetett dél-koreai alkotó mestere Ligeti György volt, többek között Sztravinszkij és Bartók zenéjét is meghatározónak tartja kompozíciós stílusában. 2009-ben bemutatott concerto-ja, a Su, mely egyben a koreográfia ihletője is volt, a keleti és nyugati zenei világot ütközteti. Az ősi kínai hangszer, a sheng és a szimfonikus zenekar dinamikus viszonyában a szólóhangszer hol elvegyül, hol eluralkodik, hol

teljesen eltűnik a zenekari hangzásban. Egymás árnyékai, visszhangjai lesznek a hangszerek, hangokkal rajzolva meg egy különös mimikri-jelenséget, ahol nem tudni, ki és kihez hasonul valójában.

Tavaszi áldozat. Igor Sztravinszkij fantasztikus zeneművére Juronics Tamás 20 évvel ezelőtt készített először nagyszerű koreográfiát, mely a társulat egyik meghatározó repertoár darabjává vált, öregbítve az együttes nevét Európa szerte. Az alkotó időszerűnek találta korunk hangulatának, életérzésének megfelelően újraértelmezni ezt a nagy erejű muzsikát. És, hogy hogyan?

„ Múltjuk hordalékain élő emberek élnek együtt, egymás mellett egy közösségben, melynek valójában semmi célja nincs, csak önmagába zártan létezik. Maguk sem tudják, hova tart mindez, de egyre elviselhetlenebbé válik a kiúttalanság: együtt kell döntésre jutniuk, hogy megrepedjen az állandóság burka, hogy ki tudjanak törni egy másik létezés felé. Fájdalmas a felismerés, hogy az új, jobb világ születéséhez közös áldozathozatalra van szükség. Sztravinszkij „ritusát” most a 21. századi szemszögből újrafogalmazva látjuk: mit jelenthet a megváltás, a feláldozás és az áldozattá válás a mai kor emberének. Egy közösség, mely lassan felemészti önmagát, felszámolja a múltat, de nincs helyette semmiféle jövőképe, így nem marad számára más, mint áldozattá válva bizonyítani létezésének és halálának értelmét.”

Az est ebben a formában *2014. április 24-én* debütált a fővárosban a **Budapest Táncfesztiválon a Művészetek Palotája Fesztivál Színházában.**

Ezt megelőzően társulatunk a Budapesti Tavaszi Fesztivál nyitóelőadását prezentálta a **MÜPA Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében március 21-én.** E rangos felkérésnek eleget téve a Pannon Filharmonikusok kíséretében mutatta be a fent említett Tavaszi Áldozat mellett **Bartók Béla Táncszvitjének** felújított változatát. A programban zenekari formában elhangzott még **Richard Strauss** születésének 150. évfordulójának tiszteletére a szerző **Don Juan** című műve.

Együttműködéseink sorát gyarapította ezt követő újabb bemutatónk melynek elkészítésére **Kocsis Zoltán Kossuth-díjas világhírű karmester** kért fel bennünket. **Ravel: Daphnis és Chloé** című zeneművére készülő táncművet a **Nemzeti Filharmonikus Zenekar** kíséretében *2014. május 15-én* mutattuk be, szintén a MÜPA Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében. A különleges megformálású művet, melyben a színpadon helyet foglaló zenekar dramaturgiai jelentőséggel is bír Juronics Tamás álmodta meg a következő koncepció szerint:

„Előadásunk új megközelítésből szemléli az alaptörténetet: egy, a civilizációtól elidegenedett szerelmespár áll a középpontban. Jelenlétükkel megkérdőjelezzik a társadalmi normák és konvenciók létjogosultságát, az ember önmagába és saját kulturális közegébe vetett hitét. A vadembereknek nincs előtörténetük, nincs minta számukra, melyet követhetnének, nincsenek kommunikációs eszközeik, csak a jelenben élnek, csak a létfenntartás motiválja őket. Hidat képeznek az animális lét és a civilizáció között. Azonban a vademberek nehezen illeszkednek be a viselkedési normák közé, az általuk képviselt zsigeri létezés sokkal erősebbnek bizonyul a tanult szokásoknál: ha egy ember állatok közé kerül, nem az állatok kezdenek emberi jellemzőket magukra venni, hanem az emberek hasonulnak az állatokhoz.

A mi történetünkben nem csak a szerelmespár jár be egy utat, de az őket vizsgáló közösség is. A vademberek által elébük tartott tükör félelmetes mélységeket nyit meg a többiek számára,

hétköznapi létezésük mögött feltárul egy másik dimenzió, melybe talán a mindennapok során bele se mernek gondolni: mitől nevezhetjük magunkat emberi lénynek, születésünk vagy neveltetésünk tesz-e minket emberré?”

Habár a 2014-es évben főleg Juronics Tamásnak a társulat művészeti vezetőjének, valamint **Bianca Imelda Jeremiás erdélyi származású díszlet-jelmeztervező** tematizált alkotásai adtak keretet a szakmai munkánknak, de külföldi vendégalkotó és tanár meghívása most is fontos célja volt társulatvezetésünknek. Egy mára markánsan kialakult stílus irányzat mellett is nagyon fontosnak tartjuk az alkotók egymásra hatását, a művészi dialógus jelenlétét. Ebben társulatunk mindig úttörő szerepet vállalt. Munkáinkon keresztül a hazai szakma és közönség többek között olyan művészeket is megismerhetett, akik a későbbiekben meghatározó szerepet játszottak más hazai kortárs társulatok alkotásaiban, inspirálódásában és képzésében is.

A német származású koreográfus-balettmester **Michael Langenecker** is rendszeres kurzust ad az együttes táncosainak. Itt tartózkodása alkalmával a tanítás mellett koreográfiai etűdöt is készített a társulatnak.

A társulat a nyári időszakban sem tétlenkedett. Megvalósultak a 2014-re tervezett kurzusaink. A Szegedi Kiszínház színpadán **Tarnavölgyi Zoltán, Zsardon Flóra** és **Csetényi Vencel** folytatták a 2013-ban elkezdett nyári oktatást táncosoknak és szakmán kívülieknek. Részt vettünk a Szegedi Szabadtéri Játékok augusztusban bemutatott **Háry János** című produkciójában.

Rövid nyári pihenő után 2014/2015-ös évadunk a Várkert Bazár ünnepi megnyitásával kezdődött augusztus 30-án. A társulat ezután elkezdte felkészülését a több mint három hetes mexikói vendégjátékára, ugyanis az együttes abban a megtiszteltetésben részesült, hogy 2014 szeptember 28-tól október 18-ig a **Kovács Promociones** ügynökség ismételt meghívására és szervezésében 15 előadást bonyolított le 12 különböző városban. A 2006-os első turné ismert helyszínei mellett újabb városok közönségét hódíthatta meg társulatunk. Ez alkalommal az együttes világot bejárta **Carmina burana** produkciója mellett **Arvo Pärt Stabat Materét** és a modern zenei montázsra készült **Rítust** is láthatták az előadások vendégei.

A körutat Monterey városában kezdtük, ahol a Festival Santa Lucia vendégeként szabadtéri előadást nyújtottunk a helyieknek. Ezt követően a Tamaulipas állam öt városában (Laredo, Matamoros, C.Victoria, C.Mante, Tampico) vettünk részt Fesztival Internacional Tamaulipas 2014. rendezvénysorozatán. Ezután Zamora, Morelia, Celaya közönségét meghódítva érkeztünk meg Mexico Citybe turnénk legfontosabb helyszínére, ahol négy előadást játszottunk a gigantikus Centro Cultural Teatro 1-ben. Előadásainkat jelentős média figyelem is kísérte. Utazásunk utolsó állomása Acapulco volt, ahol részt vettünk a Nemzetközi Vöröskereszt jótékonyági rendezvényén, melynek helyszíne a Forum de Mundo Imperial 4000 főt befogadó csarnoka volt.

A hosszú út és a fárasztó előadások úgy mentálisan, mint fizikailag nagy megpróbáltatás elé állította a táncosokat és a velük utazó műszaki gárdát. A Szegedi Kortárs Balett nagy turné gyakorlata ellenére is komoly kihívást jelentett ez a vendégjáték. Programjainkat az egy hónap alatt közel 15.000 néző tekintette meg.

Hazaérkezésünk után bő három hét állt rendelkezésünkre új bemutatónk előkészületeire, mely a már említett **Richard Strauss év** jegyében készült és szintén koprodukció volt. A Művészetek Palotája, a

Nemzeti Filharmonikusok és a Szegedi Kortárs Balett nagyszabású együttműködésében a zeneszerző egyetlen balettjét a **József-legendát** állítottuk színpadra. Ez a ritkán játszott muzsika óriási kihívást rótt a társulatra és a zenekarra egyaránt. A hatvanöt perces művet 1914-ben mutatták be a **párizsi Nagyoperában**, a **Gyagilev** vezette orosz balett-társulat előadásában. Strauss eredetileg **Nizsinszkijnek** szánta a címszerepet, amit végül nem ő táncolt el, de a darab így is sikert aratott. A balettet többek között a londoni **Covent Gardenben** és **Bécsben** is előadták, 1934-ben pedig a **budapesti Operaház** tűzte műsorára. Az erre a nagyprodukcióra a 40 Táncművészeti Főiskolással kibővített társulatunk ez alkalommal is a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet vette birtokba november 12-én és 13-án. A tánckölteményt Juronics Tamás a jól ismert, kísérletező, egyedi formanyelvű, magas szintű táncos kvalitást igénylő, látványos scenikát felvonultató stílusában gondolta újra és hatalmas sikerrel tárta a közönség elé Kocsis Zoltán vezényletével, az NFZ kíséretében.

A Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem volt a helyszíne annak a különleges beavató előadásnak is, melynek témájául a „**Hattyúk tava gyermekeknek**” című előadásunkat választotta a **MÁV Szimfonikusok** vezető karnagya **Ménesi Gergely** és a MÜPA vezetése. A november 16-án élő zenére megvalósuló rendhagyó ismeretterjesztő előadás nem csak a kétezres nézőteret megtöltő gyermekseregnek, de társulatunknak is maradandó élményt is új ismereteket adott Csajkovszkij klasszikusáról.

A három premierrel kiegészülve 2014 végéig társulatunk 8 programot tartott repertoáron. Nevezetesen a **Stabat Matert**, a **Ritust**, a **IX. szimfóniát**, a **Belső poklot**, a **Hattyúk tavát gyerekeknek**, a **Carmina burana**-t, a **Táncszívet** és a **Diótörőt**. A Diótörő előadásokhoz kapcsolódóan idén is játékgyűjtési akciót hirdettünk, mellyel a gyermekek adakozásra, jótékonyagra nevelését erősítettük. Az előadások után összegyűlt ajándékokat eljuttattuk a beteg és rászoruló, valamint a határon túli kicsik számára színesebbé téve az ünnepeket.

Meg kell említenem, hogy a fenti darabok állandó karbantartása, próbája és előadása emberfeletti megterhelést ró a 13 tagú együttesre és folyamatos sérüléseket eredményez, de jelen helyzetben csak előadásaink nagyszámú forgalmazása ellensúlyozza némiképp a támogatás bizonytalanságát. Remélem, a jövőben ki tud majd alakulni egy optimális balansz. Erre viszont csak a módosított törvény továbbgondolása adhat garanciát, melyhez ajánlásokat a táncszakma által most kidolgozás alatt lévő Nemzeti Táncprogram nyújthat.

A fenti előadások a beszámolási periódus alatt összesen **82** alkalommal kerültek színpadra az ország különböző színházaiban, fesztiváljain. Programjainkat megközelítőleg **38.000**-en látták. Otthonunkban **Szegeden 27** előadást játszottuk, **Budapesten 34**-et, de ígéretünkhöz híven egy-egy előadással eljutottunk több vidéki városba és külföldre is. Belföldi előadások helyszínei **Hévíz**, **Győr**, **Száhalombatta**, **Balatonfüred**, **Veszprém** és **Keszthely** voltak.

Jelentős vidéki társulatként már kezdeti célunk is az volt, hogy táncszerető közönséget építsünk ki városunkban. E tekintetben nagy gyakorlattal rendelkezünk. Ismeretterjesztő **beavató-színházi rendezvényeinkkel** 2014-ban is elsődlegesen a városban tanuló gimnazistákat, egyetemistákat céloztuk meg. Dekódoltuk számukra a kortárs tánc nyelvét, és esztétikáját, kezükbe adva a lehetőséget, hogy nyitottan, értőn kezeljék ezeket a színházi előadásokat is, ahol a szó, mint primer közlési eszköz, nincs a segítségükre. Ilyenkor az adott mű rendező-koreográfusa beszél a próbafolyamatról és magyarázza alkotói szándékát, ismerteti saját koreográfiai nyelvét, egy-egy

kibontott színpadi jelenet bemutatásával. Természetesen az előadás interaktív volt, a közönség azonnal feltehetette aktuálisan megfogalmazódott kérdéseit. Ezt a programot úgy, mint eddig, az évi bemutatóinkat, valamint a repertoárunkon tartott 8 produkció szegedi előadásait megelőzően 2014-ben is megtartottuk. **Diákszem** programunkkal szintén ezt a generációt szólítottuk meg egy kicsit más módon. Bemutatóink főpróba hetében a kiválasztott diákok megnézhatték a készülő produkciót, arról élménybeszámolót, esszét írtak, amit később a tanórán megbeszéltek tanáraikkal és társaikkal. Az így elkészült rövid tanulmányokat, reflexiókat a tanár eljuttatta hozzánk, így mi is azonnali verbális visszajelzést kaptunk a friss munkával kapcsolatban. 2012-ben elnyert TÁMOP támogatás segítségével programjainkat az egészen fiatal óvodás korosztályra is kiterjesztve még rendszeresebben, hatékonyabban és eredményesebben tudtuk lefolytatni.

A fent leírtak úgy gondolom, pontosan érzékeltetik, hogy a társulat a 2014-es évben is óriási energiával folytatta tevékenységét.